

6

Když jsem se večer uklidnil, ucítil jsem, že se se mnou pokouší spojit Rosalinda. I ostatní byli zvědaví. Řekl jsem jim o Sophii. Teď už to nebylo tajemství. Cítil jsem, že je to šokovalo. Pokoušel jsem se jim vysvětlit, že člověk s tělesnou odchylkou – třeba i malou – není zrůda, jak nám pořád říkají. Ale pro Sophii to už nemělo význam.

Přijali to s velkými pochybnostmi. Vše, čemu nás doposud učili, jim bránilo takovou pravdu přijmout – ale dobře věděli, že pro mě je tato pravda skutečná. Myšlenkami se lhát nedá. Věděl jsem, že zápolí s neobvyklou představou, že by odchylka nemusela být odpuzující a hříšná, ale jen s malým úspěchem. Za těchto okolností mě nemohli nijak utěšit, takže jsem ani nelitoval, když se jeden po druhém odpojili, bylo jasné, že usnuli.

Byl jsem k smrti unavený, ale spánek nepřicházel. Ležel jsem a měl před očima Sophii a její rodiče, jak se plahočí na jih k pochybnému bezpečí hraniční země se zoufalou nadějí, že uniknou tak daleko, že jim má zrada neublíží.

Když se spánek nakonec dostavil, byl plný snů. Neúnavně

se přede mnou míhaly tváře i celé výjevy. Stále se v nich opakovala scéna, ve které jsme všichni shromážděni na dvoře a přihlížíme otcovu účtování s urážkou, kterou samozřejmě byla Sophie, a já se probudil zvukem vlastního hlasu, křičel jsem, aby toho nechal.

Teď už jsem se bál usnout, ale nakonec se spánek dostavil a tentokrát byl sen docela jiný. Zdálo se mi zase o onom velkém městě u moře, o domech a ulicích a věcech, co létaly po obloze. Už dávno se mi to nezdálo, ale všechno bylo stejné jako dřív a nějakým záhadným způsobem uklidňující.

Ráno ke mně nahlédla matka, ale chovala se lhostejně a odmítavě. Starost o mě převzala Mary a nařídila, abych zůstal v posteli, ležel na břiše a nevrtil se, aby se mi záda rychleji hojila. Poslechl jsem, bylo příjemné se podle toho zařídit. Tak jsem ležel a zvažoval možnosti, jak by se dalo utéct z domu, až mi bude líp a budu se moci hýbat. Usnesl jsem se, že budu potřebovat koně, a většinu času jsem si představoval, jak ho kradu a odjíždím do hraniční země.

Odpoledne se ukázal inspektor s papírovým pytlíkem plným máslového pečiva. Nejdřív mě napadlo, že bych z něho mohl opatrně něco vytáhnout – třeba jaké je to opravdu v hraniční zemi, odborník na odchylky by toho měl vědět víc než ostatní. Ale pak jsem to zvážil a rozhodl se, že by se to nemuselo vyplatit.

Choval se mile a laskavě, ale měl něco za lubem. Po několika přátelských otázkách se mě s pusou plnou pečiva zeptal: „Jak dlouho tu malou Wenderovou znáš – jak se vlastně jmenuje?“

Teď už to bylo jedno, tak jsem mu to řekl.

„Jak dlouho víš, že se Sophie liší od daného popisu?“
Pravdou jsem už nemohl nikomu ublížit.

„Dost dlouho,“ připustil jsem.

„Mohl bys to upřesnit?“

„Asi tak šest měsíců,“ řekl jsem.

Zvedl obočí a zatvářil se velice vážně.

„To je zlé,“ řekl, „vždyť ty jsi vlastně spoluviník, napomáhal jsi utajování. Přece jsi musel vědět, že to není správné, že ano?“

Sklopil jsem oči. Ošíval jsem se pod jeho upřeným pohledem, ale hned jsem toho nechal, protože mě prudce za-bolela záda.

„Myslel jsem, že to je jiné, než se říká v kostele,“ pokoušel jsem se o vysvětlení, „vždyť to jsou jenom takové maličké prstíky.“

Inspektor si vzal další cukrovinku a přistrčil mi celý sáček.

„... a každá noha ať má pět prstů...“ citoval, „to si nepamatuješ?“

„Pamatuju,“ přiznal jsem nešťastně.

„Tak vidíš, každá část Definice je stejně důležitá, a jestli do ní někdo nezapadá, není člověkem, to znamená, že nemá duši. Není pak Božím obrazem, je jen imitací a ty mají vždy nějaký kaz. Dokonalého tvora může stvořit pouze Bůh, a i když se některé imitace člověku v mnoha směrech podobají, nejsou Božími tvory, ale něčím naprosto odlišným.“

Uvažoval jsem o tom.

„Ale vždyť Sophie se jinak v ničem neodlišuje,“ řekl jsem.

„Až budeš starší, pochopíš to líp, ale jestli opravdu dobře znáš Definici, musel sis uvědomit, že se Sophie liší. Proč jsi o ní neřekl otci nebo mně?“

Pověděl jsem mu o svém snu, vyprávěl jsem mu, jak v něm otec zacházel se Sophií stejně jako s urážkami na farmě. Chvilu na mne hleděl a pak přikývl.

„Chápu,“ řekl, „ale rouhání se netrestají stejně jako urážky.“
„Co se jim stane?“ zeptal jsem se.

Vyhnul se odpovědi a pokračoval: „Víš, že je mou povinností uvést tvé jméno ve zprávě. Ale myslím, že když už zasáhl tvůj otec, mohl bych od toho upustit. V každém případě je věc vážná. Dábel na nás sesílá deviance, aby nás oslabil a odvrátil od cesty k Čistotě. Je mazaný, občas stvoří skoro nerozeznatelnou napodobeninu a my musíme být stále ve střehu a pátrat po sebemenších chybách, kterých se dopustí, a když nějakou uvidíme, musíme ji ihned ohlásit. Budeš si to příště pamatovat, ano?“

Vyhnul jsem se jeho pohledu. Inspektor je inspektor, důležitá osoba, ale i tak jsem nemohl uvěřit, že by Sophii seslal dábel. Nedokázal jsem si srovnat v hlavě, co by na tom mohl změnit jeden prstík na každé noze.

„Sophie je moje nejlepší přítelkyně,“ řekl jsem.

Inspektor na mne dál hleděl, pak s povzdechem potřásl hlavou.

„Loajalita je ctnost, ale existuje také falešné kamarádství. Jednoho dne budeš muset ten rozdíl rozeznat. Čistota rasy –“ Přerušil ho zvuk otvíraných dveří. To vešel otec.

„Mají je – všechny tři,“ řekl inspektorovi a s odporem na mě pohlédl.

Inspektor ihned vstal a oba odešli. Zíral jsem na zavřené dveře. Jako blesk mě zasáhlo zoufalství z výčitek svědomí a celý jsem se rozechvěl. Poslouchal jsem svůj nářek a po tvá-

řích mi proudem tekly slzy. Nedokázal jsem se tomu ubránit a na bolavá záda jsem úplně zapomněl. Muka z otcovy zprávy byla mnohem horší. Hrdlo se mi svíralo, skoro jsem se dusil.

Zanedlouho se dveře znovu otevřely. Zůstal jsem obrácen tváří ke stěně. V pokoji zazněly kroky, něčí ruka se dotkla mého ramene. Ozval se inspektor: „Netrap se, kamaráde. Nebyla to tvoje vina. Docela náhodou je zadržela hlídka – dvacet mil odsud.“

O pár dní později jsem ohlásil strýčku Axelovi: „Uteču odtud.“

Přestal ihned pracovat a zahleděl se zamyšleně na svou pilu.

„To bych nedělal,“ radil mi. „Většinou to nepomůže,“ a za chvíli dodal: „Kromě toho, kam bys šel?“

„O tom jsem se chtěl s tebou právě poradit,“ prohlásil jsem.

Vrtěl hlavou. „V každém distriktu po tobě budou chtít certifikát normálu,“ řekl mi. „A z něho zjistí, kdo jsi a odkud pocházíš.“

„V hraniční zemi ne,“ řekl jsem.

Vytřeštil oči. „Člověče, přece bys nešel do hraniční země? Tam jsou všichni úplně bez prostředků – nemají ani co jíst. Většina jich umírá hlady, proto taky podnikají nájezdy. Celý čas budeš zápasit jen o holé živobytí a kdo ví, jestli se udržíš naživu.“

„Tak půjdu někam jinam,“ namítl jsem.

„Leda by tě vzala některá loď – a stejně –“ znovu zavrtěl hlavou. „Podle mých zkušeností,“ vysvětloval mi, „když člověk před něčím utíká, protože se mu to nezamlouvá, nebude se

mu líbit ani to, co najde. Utíkat za něčím, to je něco jiného, ale máš ty vůbec nějaký cíl? Dej na mě, že tady je to o moc lepší než jinde, ne, Davide, s tím já nesouhlasím. Za pár let to třeba bude jiné, budeš dospělý a dokážeš se o sebe postarat. Radši bys to měl do té doby vydržet. Co když tě na útěku chytí a přivedou zpět?“

Na tom něco bylo. Začínal jsem chápat význam slova „ponížení“, o další jsem už nestál. Ale jeho slova mě poučila, že rozhodování – kam jít – nebude snadné ani později. Nabýval jsem dojmu, že by jako příprava na cestu bylo moudré poučit se o světě mimo Labrador. Zeptal jsem se ho na to.

„Samá bezbožnost,“ odpověděl.

Takovou nicneříkající informaci mi mohl dát i otec. Od strýčka Axela mě to zklamalo, taky jsem mu to řekl. Zachechtal se.

„Dobrá, Davie, tak teda na rovinu. Něco ti povím, ale nikomu ani slovo.“

„Copak je to tajemství?“ podivil jsem se.

„To zrovna ne,“ odpověděl. „Ale když lidé věří ze zvyku na něco, co jim nakukali kazatelé, pak ti nikdo nepoděkuje, když začneš tvrdit opak, když jim narušíš zavedené pořádky, vděku se nedočkáš, zato budeš mít potíže. Tohle námořníci v Rigu brzy zjistili, a tak teď o tom mluví jen mezi sebou. Jestli chtějí ostatní věřit, že všude mimo ně je samá pustina, je to jejich věc, skutečnost se nezmění, ale přispívá to ke klidu a pokoji.“

„Podle mé knihy je všechno pustina nebo hraniční země,“ odpověděl jsem mu.

„Ve všech knihách to tak není, ale s takovými se moc ne-setkáš – ani v Rigu, natož v našem Zapadákově,“ pozname-

nal. „A samozřejmě všem námořnickým povídačkám taky nemůžeš věřit – často se ani nedá poznat, jestli dva lidé mluví o stejném místě, ačkoli si to oba myslí. Ale až jednou uvidíš kus světa, pochopíš, že jsou mnohem podivnější kraje, než si to představujeme tady ve Waknuku. Tak co, necháš si to pro sebe?“

Ujistil jsem ho, že ano.

„No dobrá. To je totiž tak –“ začal.

Abyste se dostali do druhé části světa (vyprávěl strýček Axel), musíte plout po řece z Riga až k moři. Říká se, že není dobré plout přímo vpřed na východ, protože je tam buď neko-
nečné moře, nebo tam země najednou končí a vy přepadnete přes okraj, to nikdo neví jistě.

Když člověk pluje na sever a drží se při pobřeží, které se zatáčí k západu a potom k jihu, dostane se na druhou stranu Labradoru. Nebo když cestuje přímo na sever, přijde do chladnějších krajů, kde je mnoho ostrovů a žijou tam jenom ptáci a mořští tvorové.

Na severovýchod je prý velká země, kde rostliny nejsou moc odchýlené od normy a zvířata a lidé nevypadají jako odchylky, ale ženy jsou moc velké a silné. Vládou té zemi a dělají všechnu práci. Svě mužů drží v klecích asi tak do čtyřiaadvaceti let a potom je snědí. Pojídají taky ztroskotané námořníky. Ale protože se lidé zřejmě nesetkali s nikým, kdo odtamtud uprchl, není jasné, odkud tuhle informaci máme. Ale taky se odtud nikdo nevrátil, aby to vyvrátil.

Znám to jedině na jihu – byl jsem tam třikrát. Když se vyplouvá řekou na širé moře, musíš mít pobřeží na pravoboku. Po pár stech mil dorazíš k úžině Newf. A tam co se

úžina rozšiřuje, pluješ po pobřeží Newf do přístavu a zastavíš se v Larku nabrat čerstvou vodu – taky zásoby, jestli ti lidé z Newf nějaké přenechají. Potom se pořád držíš jihovýchodním směrem a zamíříš pak na jih a po pravoboku zas narazíš na pevninu. Když tam připluješ, zjistíš, že je to pustina – nebo přinejmenším horší hraniční země. Roste tam toho hodně, ale z větší blízkosti poznáš, že skoro všechno je postiženo. Jsou tam i zvířata a u většiny si člověk není jistý, jestli je má klasifikovat jako urážky, když je srovnává se známými druhy.

Asi tak den nebo dva plavby dál je spousta pustin, tu už nejsou žádné pochybnosti. Brzo popluješ kolem velkého zálivu a dorazíš na místa, kde už jsou jen samé pustiny.

Když to tu prvně uviděli námořníci, pěkně se vyděsili. Cítili, že za sebou nechali všechnu čistotu rasy a že se tolik vzdalují od Boha, že jim už nebude moci pomáhat. Každý přece ví, že v pustině se umírá, a žádný námořník nečekal, že to uvidí na vlastní oči a tak zblízka. Ale co je trápilo nejvíc – je i ty, se kterými po návratu mluvili –, byl fakt, že se všem těm rostlinám i zvířatům, jež jsou přece proti Božím zákonům, tam tolik daří. Jako by to bylo jejich právo.

A zpočátku to určitě byl otřesný pohled. Vidíš třeba obrovské, znetvořené klasy větší než malé stromy; na skalách rostou velké saprofyty a kořeny jim vlají ve větru jako několik sáhů dlouhé chomáče vlasů; místy rostou kolonie hub, které při prvním pohledu považuješ za velké bílé balvany, uvidíš tam kaktusy jako sudy, velké jako menší domky a mají třímetrové ostny. Nahoře na útesech rostou rostliny, ze kterých vyrůstají tlusté zelené šlahouny sahající až dolů do moře, a člověk neví, jestli je to pozemní bylina, která se dostala do

slané vody, nebo mořská rostlina, která vyšplhala nahoru. Jsou tam stovky podivných věcí a sotva co normálního, prostě džungle odchylek, a táhne se celé dlouhé míle. Asi tam nežije moc zvířat, ale když nějaké zahlédneš, nedokážeš je pojmenovat. Je tam slušný počet ptáků, ale většinou mořských a občas někdo zahlédl v dálce ve vzduchu podivné létající předměty, ale na tu vzdálenost se dalo jen rozeznat, že se nepohybují jako ptáci. Tajuplná, děsivá země, a kdo ji uvidí, pochopí, co by se stalo, kdyby nebylo Zákona o čistotě rasy a inspektorů.

A to ještě není to nejhorší.

Dál na jih se začnou objevovat pruhy země, kde rostou pouze ty nejdivočejší rostliny, a ještě mizerně, a kousek odtud narazíš na pásy pobřeží a pevniny, za kterými už neroste vůbec nic, dvacet, třicet, čtyřicet mil pusté země.

Celé pobřeží je prázdné – černé, drsné a pusté. Za ním je jakási obrovská zuhelnatělá poušť. I skály jsou tam ostré, ničím neohlazené. V moři nejsou ryby, ani plevelné, ani vodní sliz; když tam jednou připlula jakási loď, všecek nános na dřevě, vilejší a takové věci jí samy odpadaly od trupu. Neuvidíš ani ptáky, nic se tu nehýbe, leda vlny, co narážejí na černé břehy.

Je to tam strašné. Každý hned ze strachu zavelí lodím k návratu k velké radosti námořníků.

Ale asi to tam bývalo dřív jiné, protože jednou jeden bláznivý kapitán přirazil ke břehu. Posádka lodi rozpoznala velké kamenné rozvaliny. Shodli se, že jsou moc pravidelné na to, aby byly dílem přírody, takže by to mohly být zbytky některého města dávných lidí. Ale víc se toho neví. Většina členů posádky postupně umírala a ti, co zůstali naživu, se už

nikdy nevzpamatovali a žádná další loď pak nechtěla riskovat plavbu na to místo.

Stovky mil dál po pobřeží je pustina s pruhy mrtvé, černé země, táhne se tak daleko, že první objevitelé těchto krajín se vzdali pátrání a obrátili zpět, protože se báli, že by nenašli vodu a potravu. Po návratu o tom mluvili jako o konci světa.

Tohle všechno hrálo do noty kazatelům a jejich učení i jejich přívržencům, a tak lidé na čas ztratili zájem o výzkumné cesty.

Ale později se zase zvedla vlna zvědavosti a na jih vypluly lépe vybavené lodě. Na jedné z nich se plavil pozorovatel jménem Marther, který vydával časopis a napsal tam takovouhle zprávu:

Černé pobřeží se zdá být extrémní formou pustiny. Protože jakýkoliv bližší styk zde může být osudný, nedá se o tomto území říci nic jistého, snad jen, že je to země jalová, úplně pustá a v některých oblastech to prý za tmavých nocí světélkuje.

Pozorování na takovou dálku ovšem nepotvrzuje názor pravého křídla naší církve, že je to výsledek nekontrolovatelné odchylky. Není tedy žádný důkaz, že by to byl vřed na zemském povrchu, který se musí rozšířit do všech nečistých krajů. Opak se zdá pravdou. Dá se říci, že tak jako se divočina postupně stává zpracovatelnou a pustina pomalu ustupuje obyvatelné braniční zemi, tak zde přechází černý kraj postupně v pustinu. Pozorování v nezbytné vzdálenosti nemohou být důkladná, ale pokud byla účinná, naznačují, že živé formy jsou na postupu i přes svou nejhrubší podobu a pronikají do této hrůzostrašné samoty.